

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

от Министерския съвет на Република България
по конституционно дело № 12 за 2025 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд от 18 ноември 2025 г. сме конституирани като заинтересувана страна по конституционно дело № 12 за 2025 г., образувано по искане на 49 народни представители от 51-ото Народно събрание. По делото е допуснато за разглеждане по същество искането на народните представители за установяване на противоконституционност на решенията на Народното събрание за избиране на министър-председател на Република България, за приемане на структура на Министерския съвет на Република България и за избиране на Министерски съвет на Република България, приети на 16 януари 2025 г. Народното събрание приема решенията за избор на министър-председател, структура и състав на Министерския съвет със 125 гласа „за“, 114 „против“, без въздържали се. С Решение № 1/2025 г. по к.д. № 33/2024 г. на Конституционния съд е обявен за незаконен изборът на 16 народни представители, част от които са участвали с глас „за“ в гласуванията за избор на министър-председател, структура и състав на Министерския съвет.

В искането се твърди, че вследствие на незаконосъобразността на избора на народните представители „извършените от тях действия, включително и въпросните гласувания, са невалидни, като извършени от правно нелегитимни и неовластени от народния вот лица, поради което не следва да бъдат зачитани за годни да породят правни последици по конституционния избор на министър-председател, структура и състав на Министерски съвет на Република България“.

Вносителят поддържа тезата, че ако мнозинството е било постигнато с решаващото участие на лица, чийто избор впоследствие е признат за незаконен, обективно такова мнозинство никога не е съществувало и не е налице валидно формирана воля на Народното събрание. Посочва също, че съгласно практиката на Съда обявените за противоконституционни ненормативни актове на Народното събрание са невалидни още от момента на приемането им.

Вносителят прави искане за обявяване на противоконституционност и „невалидност“ на решенията на Народното събрание от 16 януари 2025 г. за избор на министър-председател, структура и състав на Министерския съвет, тъй като същите са приети с „решаващо участие на лица, чийто избор впоследствие е признат за незаконен“. Твърди се, че по този начин държавната власт е упражнена в противоречие с чл. 1, ал. 2 от Конституцията, „тъй като не е реализирана чрез законно избрани представители на народа, а от лица без валидно учреден мандат“. Според вносителя е нарушен и чл. 67, ал. 1 от Конституцията, защото „правомощията на народен представител могат да се упражняват единствено въз основа на законен избор, а глас, даден от лице без такъв избор, е правно невалиден и не може да се зачете при формирането на волята на парламента“. Посочва, че е „засегнат и чл. 84, т. 8 от Конституцията, тъй като без тези гласове липсва необходимото конституционно мнозинство за избора на Министерски съвет“.

Искането за обявяване на противоконституционност на решенията за избора на министър-председателя, Министерския съвет и структурата му е неоснователно:

В същността си искането се основава на тезата, че решението на Конституционния съд за обявяване на незаконен избор на народни представители има обратно действие, поради което са „невалидни“ решенията на Народното събрание за избор на правителството. Решението на Конституционния съд за обявяване на незаконен избор на народни представители няма действие „ex tunc“, а има действие само

„занапред“. Този въпрос е категорично решен както от законодателя с нормата на чл.14, ал. 4 от Закона за Конституционния съд, така и от съда с постоянната му практика до момента:

Съгласно чл. 14, ал. 4 от Закона за Конституционния съд *Решенията по спорове за законността на избора на президент, вицепрезидент или народен представител, за установяване на неизбираемост или несъвместимост на народен представител, както и за фактическа невъзможност за изпълнение на задълженията и несъвместимост на съдия от Конституционния съд влизат в сила от датата на постановяването им.* Ако бъде установено някое от горните хипотези, в т.ч. обявяване на незаконен избор на народен представител, предсрочното прекратяване на пълномощията настъпва с влизането в сила на решението на Конституционния съд (Решение № 4 от 17 май 1995 г. по конституционно дело № 2 от 1995г.). Дори в цитираното в искането Решение № 1/2025 г. по к.д. № 33/2024 г. на Конституционния съд, с което е обявен за незаконен изборът на 16 народни представители, изрично е посочено че **„решението влиза в сила от датата на постановяването му“**. Тази практика напълно следва трайната и непротиворечива практика по решения, с които е обявен за незаконосъобразен изборът на народни представители: Решение № 8 от 7 октомври 2009 г. по конституционно дело № 9 от 2009 г., Решение № 2 от 16 февруари 2010 г. по конституционно дело № 10 от 2009 г., в които изрично се посочва, че „на основание чл. 14, ал. 4 от Закона за Конституционния съд решението влиза в сила от датата на постановяването му“.

В този смисъл са и решенията, с които се прекратяват правомощия на народни представители поради неизбираемост или несъвместимост: в Решение № 2 от 13 април 1995 г. по конституционно дело № 1 от 1995 г. на Конституционния съд, с което се прекратяват правомощията на народния представител Жорж Ганчев поради неизбираемост, е посочена и датата, от която влиза в сила – *„Решението е в сила от днес - 13 април 1995 г.“*. По същия начин е процедирано и при прекратяване на правомощията на народния представител Христофор Дочев поради несъвместимост - Решение № 2 от 26 февруари 1992 г. по конституционно дело № 2 от 1992 г., в което е посочено, че решението *„е окончателно и влиза в сила от днес, 26 февруари 1992 г.“* (така и Решение № 10 от 15 юни 1993 г. по конституционно дело № 10 от 1993 г.). Решението, с което се прекратяват предсрочно пълномощията на вицепрезидента, също влиза в сила от датата на постановяването му (Решение № 11/1993 г. по к.д. № 15/1993 г.).

Горните решения не само че не са загубили актуалност, но и Конституционният съд се позовава на тях в произнасянето си по по-актуални казуси, какъвто е този по Решение № 16 от 27 октомври 2021 г. по конституционно дело № 18 от 2021 г.: „...Съобразно изискванията на основополагащия принцип за върховенството на Конституцията за съда възниква и се налага необходимостта от строго придържане към недвусмислената уредба на обсъжданата материя от действащия Основен закон и установената относима практика на Конституционния съд“, като се препраща към цитираното по-горе Решение № 2 от 13.04.1995 г. по повод разрешаване на правен спор, свързан с приложение на чл. 65, ал. 1 от Конституцията.

Разпоредбата на чл. 14, ал. 4 от ЗКС е съобразена с нормата на чл. 151, ал. 2 от КРБ. Съгласно чл. 151, ал. 2, изречение трето, актът, обявен за противоконституционен, не се прилага от деня на влизането на решението в сила. Във връзка с прилагането на тази разпоредба много ясно и категорично е произнасянето с Решение № 14 от 18 декември 2013 г. по к.д. № 17 от 2013 г.: *При наличието на яския текст на чл. 151, ал. 2 от Конституцията трудно може да се обоснове обратно действие на решение на Конституционния съд с аргумента, че то се налага предвид спецификата на правния спор. Въпросът може да се поставя с оглед най-вече на решенията, постановени по повод възникнал правен спор за неизбираемост на народен представител (чл. 72, ал. 1, т. 3 от Конституцията). В рамките на това производство Конституционният съд установява факта на неизбираемост, а тя би следвало да е налице към деня на изборите, като остават без значение настъпили след това промени във връзка с материалноправните предпоставки дадено лице да бъде избрано за народен представител (чл. 65, ал. 1 от Конституцията), и прекратява неговите пълномощия (Решение № 2/1995 г. по к.д. № 1/1995 г.). В тези случаи действието на решението на Конституционния съд ще бъде също така занапред. Съображението, че то има обратно действие, защото установява просто факта на първоначална липса на възникнало правоотношение на политическо представителство, не може да бъде възприето, защото предпоставя тезата за установителния характер на решението. С него не само се установяват определени обстоятелства или факти, а се прекратяват пълномощия, както изрично говори текстът на чл. 72, ал. 2 във връзка с чл. 72, ал. 1, т. 3 от Конституцията. Решението ще действа по общото правило занапред, след като няма изричен текст, който да провъзгласи обратното му действие. Да се поддържа, че предсрочното прекратяване на пълномощията на народния представител става с обратна сила е юридически неприемливо, без да има изричен*

текст в Конституцията, който при това да бъде синхронизиран със системата от правила относно дейността на Народното събрание. Колкото до причината Конституцията да установи правилото за действието на решенията на Конституционния съд единствено занапред, тя следва да се търси в необходимостта да бъде гарантирана валидността на приетите от Народното събрание актове и запазването на настъпилите с тях правни последици.“

Във връзка с изложеното, напълно неоснователно е твърдението в искането, че „Ако изборът (на народни представители) е признат за незаконен, това означава, че никога не е възникнал валиден мандат, а следователно лицето не е орган по смисъла на Конституцията“. В настоящия казус е неприложима т. 1 от Решение № 3 от 28 април 2020 г. на Конституционния съд по к.д. № 5/2019 г., както се настоява в искането на народните представители. На първо място, по въпроса за влизането в сила на Решение № 1/2025 г. по к.д. № 33/2024 г. се е произнесъл изрично Конституционният съд в самото решение, а за правните последици от обявен за незаконен избор на народни представители има установена трайна практика на Конституционния съд с цитираното Решение № 14 от 18 декември 2013 г. по к.д. № 17 от 2013 г., което не е загубило актуалността си. На следващо място, както бе изложено, законодателят в чл. 14, ал. 4 от ЗКС недвусмислено е уредил правните последици при спорове относно законността на избора на народен представител. Също така, точка 1 от Решение № 3 от 28 април 2020 г. на Конституционния съд по к.д. № 5/2019 г. е приложима единствено и само по отношение на ненормативни актове на Народното събрание и укази на президента, докато изборът на народни представители става с решение на ЦИК, а не чрез акт на Народното събрание.

Доводи в подкрепа на неоснователността на искането се извеждат и от други решения на Конституционния съд. В Решение № 16 от 27 октомври 2021 г. по конституционно дело № 18 от 2021 г. се налага изводът, че валидността на избор на министър се преценява към момента на избирането му, т.е. в настоящия случай, след като всички конституционни изисквания са били налице към момента на избирането на членовете на Министерския съвет, изборът на правителство безспорно е валиден.

Изцяло необосновани са изложените доводи, че липсва мнозинство за легитимен избор, като се твърди, че „направените гласувания са със 117 гласа „за“ при кворум от 239 народни представители, поради което за провеждането на валидно гласуване са се изисквали 119 гласа „за“ на народни представители. Извършеното в искането „преизчисляване“ на гласувалите за правителството народни представители

чрез автоматично изваждане на част от гласувалите „за“ е напълно лишено от правна основа и няма аналог в конституционната практика. С нормата на чл. 14, ал. 4 от ЗКС законодателят е гарантирал правната сигурност при многообразието от възможни житейски ситуации и законодателни разрешения. Приеме ли се тезата на вносителите на искането, това означава, че всички решения на Народното събрание, в чието гласуване са участвали касираните депутати в периода преди произнасянето с Решение № 1/2025 г. по к.д. № 33/2024 г., са невалидни. Това би било в пълна колизия с принципа на правната сигурност, който е основен елемент на правовата държава. Приемането на искането за основателно би нарушило както правната сигурност, така и предвидимостта на нормативната уредба като основни характеристики на правовата държава, съответно би застрашило валидността както на приетите от Народното събрание, така и на приетите от Министерския съвет актове и запазването на настъпилите с тях правни последици.

С оглед на изложеното решенията на Народното събрание от 16 януари 2025 г. за избор на министър-председател, за приемане на структура на Министерския съвет и за избиране на Министерски съвет на Република България са конституционносъобразни. Решенията за избор на състав на Министерския съвет са приети от Народното събрание на основание чл. 84, т. 6 и 7 и чл. 108 от Конституцията на Република България във връзка с Указ № 7 на Президента на Република България от 15 януари 2025 г. с изискуемите по Конституцията на Република България процедура и мнозинство. Решението на Конституционния съд за обявяване на избора на народни представители за незаконен има действие „ex nunc“ и не влияе на валидността на избора на състав на Министерския съвет, поради което моля да отхвърлите искането като неоснователно.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ